

da se vé pečin ogibati, da na prodih pravo strugo pozná, in da v kakošen most ali berv ne zadene; zadnjek je pa mnogokrat komaj 12 do 14 let star fantiček.

Od Celja doli se jim ni treba več prodov in pečin bati, ker pri Celji Voglajna Savini dovelj vode pripelja; zato tukaj po dva flosa skup zvežejo in polovica flosarjev gré domú. Drugo stavo imajo pri Zoretu med Zidanim mostom in Račjem v Savi, čeravno semtertje tudi na Laškem ali poleg laških toplic kakošen flos ustavijo. Tukaj že po tri flose skup denejo.

Memo Loke, Sevnice in Reichenberga pridejo na tretjo stavo v Kerškem, kjer tudi prvo vodno mito plačati morajo. Dalje memo Brežic in Suseda gredó do četrte stave pri zagrebškem mostu.

V tem redu pa samo tisti gredó, kateri mislijo svojo robo dalje v Slavonijo peljati; kdor pa ni tje namenjen, gleda, da berž ko je moč flose prodá. Kadar na Horvaško pridejo, imajo navado, da vsakega, kateri pervikrat doli pride, kerstijo, ter mu „kuma“ in „kumico“ postavijo in ga — pa ne s Savo — ampak z vinom polivajo. V Rugvici zvežejo, ker doli ni več mostov, celó po 15 do 25 flosov skup, in takemu kakor njiva širokemu flosu s 4 vesli, kateri po 2000 do 3000 goldinarjev veljá, pravijo „koliba“. Na slavonski meji novince, kateri ni še Turške vidil, s kako terto prav dobro premoštrajo, da vse žive dni pomne, kdaj je pervikrat v Slavoniji bil. V Sisku, Gadiški, Brodu in Mitrovcah prav lahko in za dober dobiček poprodajo svojo robo Slavoncem in Turkom; kdor pa še več dobička želi, gré v Pančevo in Palanko. Predlanskem je šel nekdo celó do Oršave. Vreden je, da se ime tega pogumnega in verlega moža, kateri je prvi flosarjem pot v Oršavo na meje bugarsko-vlaško-sedmograške kerčil, in prvi na „železne vrata“ poterkal, da naj se odprejo lesu iz štajarsko-slovenskih gor, v naših „Novicah“ vsem slovenskim bratom v izgled in njemu v čast priobči: ta mož slovenske korenine je Praznik iz Ročice.

Flosarji lepe dnarje domú prinesejo, ali pa vino in žito, ktere ga jim zemlja doma le malo rodi, na Horvaškem skupujejo in domú vozijo.

Tudi kar se telesne lepote in čverstosti tiče, ne bodeš na slovenskem Štajarju lepšega in zdravejšega rodú našel. Sred zime bosi po Savini gazijo in plavijo les, ki se semtertje v brege zapikuje, in nič jim ne škoduje vse to \*).

V Zagrebu 15. junija 1856.

K. Žavničar.

## Popotni spominki.

### Dva dni v Goratanu. (Dalje.)

Višarje so imeniten kraj; kamorkoli se ozreš odtod v široki svet, reči zamoreš z Vodnikom:

Štej snežnikov goličave,  
Kar derži nar dalj oko. —

Gori na severo-zapadu kaže čez druge gore z večnim snegom pokriti véliki zvonik (Grossglockner) svojo belo glavo; od njega doli proti izhodu se vlečejo in kipijo nad črnimi hribi, kakor otoki iz morja, enako beli verhúnci, mejači Koroškega in Solnograškega. Dobro se razločite ena za drugo dravska in ziljska dolina s svojimi planinami. Ker pa ju visoki hribi obdajajo, ne moremo gledati nju ravnine. Proti izhodu doli vidimo na levo Zilogoro (Dobrač), Gerlico, in več drugih verhov; pa tudi lepe ravnine nam kažejo nebrojno število mest, vasí, gradov, jezer, cerkev, polj in borštov; — na desno se nam kaže okolica belopečanska in krajnskogorska dolina notri do Jesenic in Stola. Še bližej tû na desno pa nam je sivi krajnski Mangart — prav za prav mejnik treh deželá — kakor tudi koroški Kraljev verh, imenovan tako po kralji Alboinu, ki je na njega temenu pregledoval talijanske

ravnine in tû sklenil, izpeljati svoje Longobarde iz panonskih ravnin v ta — res pravi zemeljski paradiz. — Proti jugu nam zaperajo sterme goličave Višnjegore in njenih sosedov, z večnim snegom v svojih skalnatih razpokah in špranjah, vès daljni razgled; proti zapadu pa vidimo tik pod nami globoko Ovčjo dolino, za njo se odpira na levo med vstric pred nami stoječim Nabois-om in Črnim verhom razgled v Italijo in južno Tiroljsko, kjer dobro in ostro okó, pričemši z goro Monte canino našteje devet verst gorá; na desno pa se vleče kanaljska dolina gori proti Pontabel-u. — Kaj tacega, kakor tukaj, je mogel viditi naš Vodnik na Veršacu, zakaj tudi tukaj človek nehotoma popeva:

Pod velikim tukaj Bogam  
Breztelesni bit želim,  
Čiste sape sred mej krogam  
Menim, da na neb' živim!

Prezgodaj so mi pač minule ure, ktere sem tukaj preživil, pa imel sem danes še daljno pot storiti. Gnalo me je namreč še v Rabeljsko dolino in na Predil, želel sem pa še zvečer priti nazaj na Terbiž, toraj se mi ni bilo več muditi. Zapustil sem Višarje v družbi gg. kaplanov Sumper-a in Ferčnik-a, ki sta me precej deleč spremila, in spustil se, ločivši se od nju, namest po včerajšni poti zdaj proti Rabeljski dolini. Urnih korakov sem skakljaj proti ravnini, vedno bolj glasno mi je donelo ropotanje od cesarskih svinčnih topivnic pri Merzli vodi (Kaltwasser), ki stojijo v izhodu Divjedoline (Kaltwassergraben) med visoko Višarsko goro in stermim Kraljevim verhom. Ravno pri teh sem prišel na véliko cesto, ktera tû prestopi iz desnega na levo obrežje Zilice. Znajdel sem se zdaj tik podnožja Kraljevega verha, ki se kakor stermin zid naravnost kviško 6042 čevljev dviguje. Dolina, ki leži v ravni meri proti jugu, je tukaj prav ozka; le malo ostane cesti in modro-zeleni reki Zilici ravnega prostora. Nemudoma sem se podal naprej, ker sem svinčne topivnice nazaj gredé pogledati hotel.

Od mosta pelje cesta, obsenčena od košatih bukev, nekoliko navkreber. Na verhu homca stoji harmica (šranga). Pri nji se nam Rabeljska dolina popolnoma odpre. Divje lepa je pač! Kakor orjaška stražnika jo varujeta dva velikana; na desno podolgasti Kraljev verh, na levo še sternejši Petverh (Fünfspitz), mogočni Montač pa nam proti jugu zapira dolino in zastonj išče neskušeno oko popotnika prostor za daljni pot čez Predil. Dolina je zlo tesna, pa še jo pokriva večidel bel prod, ki nam spričuje večkratno silovitost sicer na videz mirne Zilice. — Akoravno stoji Rabelj v sredi doline, ga nam vendar nizki peščeni griček skoraj tako dolgo zakriva, da že va-nj dospemo. Vas le ta ni velika in zahvaluje svoj obstanek bogatim svinčnim rudnikom, ktere večidel hranuje v nedrijih svojih mogočni Kraljevverh. Vidil sem rudokope kar rušno na gori odkrivati, in spodej se je nahajal celi zaklad rude. Brez tega bi pač stala Rabeljska dolina kakor zapušena puščava, ker še tako ima le malo rodovitnega zemljišča in prostora. Hudi plazovi pozimi, tesnoba doline, ktero popolnoma malokdaj solnce ogreva, in pogoste povodnji so hudi protivniki žlahnim sadikam. Nekteri rudokopi toraj ob pondeljkih od deleč sém dohajajo na težavno delo in grejo v saboto zopet domú. Ruda se vsa tukaj loči in potolče; topí se pa deloma tû, deloma pa v cesarskih topivnicah pri Merzlivodi. Na prvem mestu se na leto napravi okoli 2000, na drugem pa okoli 7000 centov svinca. (Dalje sledí.)

## Slovanski popotnik.

\* „Delle colonie slave nel regno di Napoli, — lettere del professore Giovanni de Rubertis“ se imenuje zanimiva knjižica, ki je prišla letos v Zadru na svetlo, potisnjena iz časnika „Osserv. Dalm.“ Znañi grof Orsat Počič je bil na Laškem in se je soznanil z nekim napolitanskim Slovanom (Serbov), profesorjem de Rubertis iz Aquaviva, in tega pisma je Počič na svetlo dal.

\*) Prosim častitega celjskega dopisnika „Novic“, naj bi v korist našega narodopisa kaj važnejega o tem predmetu, posebno kar se tiče statističnih in historičnih stvari te vejo naše trgovine, ako je mogoče, priobčiti blagovolil.

\* V Moskvi izhaja letos vsake kvatre en zvezek novega časopisa pod naslovom „Ruskaja besjeda“, v kateri se, kakor program pravi, bo posebna pozornost obračala na slovansko življenje in kniževnost, na narodno pesništvo in prislovice, na razločke slov. narečij, na ljudske šege itd. Ima dopisnike v vseh slov. deželah. (Neven.)

\* Konec pret. leta je prišel na svetlo 1. del važnega zgodovinskega dela „Dějepis mesta Prahy“ (Povestnica mesta Praga) od slavnoznanega povestnika V. Tomka; delo je posvečeno gosp. ministru grofu Thunu in bo obsegalo 6 knjig.

\* Mertvaško trugo kralja poljskega Leszek-a Černega, ktere so mnogo let iskali pa ne dobili, so prigodno našli 6. dan t. m. v cerkvi dominikanov v Krakovi; truga, ki je bila pod tlakom blizo vélikega oltarja, je popolnoma strohnela; kraljeve kosti so bile zavite v terdno svilno oblačilo, pa tudi to je že zlo sperhnelo.

\* Gosp. Mirko Bogovič, verli domoljub in slavni pisatelj jugoslavenski, je začasno prevzel vredništvo „gospodarskega lista“ zagrebskega. Na čelo tega novega posla si je napisal poslovico primorsko, ktero tudi mi vsem, ki nas vrednike radi preostro pretresajo, v prevdarek podamo: „nije broda ki nejadri, ni čovjeka ki nefali“.

\* Da je Beč (Dunaj) središče mnogoródnega cesarstva, se vidi očitno iz tega, da razun nemških gledališč (teatrov) se igrajo ondi tudi v različnih dóbah talijanske, česke, poljske in madžarske igre.

\* Serbski knez napravlja v svojem poslopji zanimivo zbirko obrazov (podob) vseh mož, ktere nova zgodovina serbskega naroda ali na bojišču za serbsko samostalnost ali na polji domačega slovstva pervakom uverstuje. (Serb. Dn.)

\* „Zvedeni kmet“ ali „Naj potrebníši nauki kmetijstva za nedeljske šole po deželi“ se imenuje nova slovenska knjiga, ki jo je zložil po želji c. k. teržaškega deželsk. poglavarstva gosp. Peter Aleš, stolni dekan v Terstu in okrožni šolski ogleda.

\* Pred nekoliko leti se je prikazal na slovanskem kniževnem obzorji nov pa izversten jezikoslovec (filolog) prof. M. Hattala, rojen Slovak. Ta slavni poznavec slovanskega jezika je izdal doslej že več važnih spisov; najimenejše delo pa je gotovo njegova skladba českega jezika, ktere 1. del je prišel lani na svetlo, 2. del pa pride kmali. Sliši se tudi, da g. Hattala, kateri sedaj razlaga jugoslovanski jezik na vseučilišču pražkem, izdeluje ilirsko gramatiko za Čehce.

\* Na stroške vladne je prišla na svetlo na Dunaji botanika v horvaškem jeziku pod naslovom „Biljarstvo“ za višje gimnazije na Horvaškem, Slavonskem in Dalmatinskem od gosp. Bogoslava Šuleka. — Kdo bo Slovenecem kdaj spisal rastlinoznanstvo?

### Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Semča na Dolenskem 19. junija. „Bog je dal, Bog je vzel; bodi češeno njegovo ime!“ Vsa semška fara je danes v grozni žalosti, in ni ga veselega obraza viditi, ker včerajšnji dan nam je vse vzel. Toča nam je vse pobila. Včeraj popoldne ob eni le ene dvakrat zabliskne in od Planine (Stockendorf) se privali kakor jesenska bela megla zgolj toče s tako silo, da je v komaj pol uri skoz semško faro skor 3 ure dolgo, in dobro uro široko pot naredila, in vse je bilo belo kakor pozimi. Koliko je revežev, ki so svoje uboge otročiče tolazili: „Čakajte, le poterpíte, jutri bomo ječmen želi!“ (ki je bil tako lep, in res zrel), in zdaj jokajo in tarnajo, kaj bo? da se Bogu smili! Vès naš pridelek je v tem, kar terta rodi, in — vse tertje je preč; prav lepo je kazalo, zdaj pa je tako okleščeno, da po nekterih nogradih še drugo leto terta nič rodila ne bo. Le majhen kosček naše tako velike in imenitne gore je ostal. — Nesreča je grozna; kje hočemo pomoči iskati; prosili bi, milo prosili, ali kaj, ker je toliko beračev, da eden drugemu vrata od-

pirajo, vendar, — ko bi ktero dobro serce se usmilito naših revežev, ki jih ni na sto, ampak na tavžente. Lepo prosim, sl. vredništvo „Novic“ in „Danice“: ker ste že toliko dobrega storili in že mnogim kaj sprosili, poprosite še za nas! \*)

Ravno ko to pišem, se prijoka uboga žena k meni in me pomoči prosi. Pravi, da so hotli oblake streljati, in ko nje mož možnar nabija, se utrene iskra in žakelj smodnika vname ter v moža puhne, da zdaj revež nič ne vidi, je hudo zatekel in vès čern.

Pri nas se večkrat primeri, da se kdo obstreli ali osmodí, ker morajo pri obdelovanji kamenje iz njiv in nogradov vedno streljati; letas je ta že druga takošna nesreča. Ne morem se prav domisliti, kaj je v tej nesreči naj bolje. Prosim tedaj sl. vredništvo „Novic“ nam še enkrat povedati \*\*).

J. Volčič.

### Novičar iz raznih krajev.

Ta teden so začeli okoli Dunaja že večidel žeti. Silna vročina je zorila ječmen in rež tako hitro, da od leta 1794 ne pomnijo v teh krajih tako zgodnje letine. — Iz več dežel našega cesarstva se sliši, da okoli 19. in 20. dneva t. m. je toča hudo bila; med Lincom in St. Pölten-om je padala kot kurje jajca debela; v Toplicah na Českem je 18. t. m. čez navado ponoči razsajala. Deževati pa je začelo skor povsod 18. ali 19. dan t. m. in ta dež je bil res po naključbi „voda na mlin“ vremenskega prerokovanja, od ktere smo unidan omenili. — Po sklepu dunajskega zbora so gg. škofje večidel v petek in saboto zapustili Dunaj ter se podali v svoje škofije domú. — Za gotovo se pripoveduje, da bojo presvitli cesar letos potovali v Benedke in Milan na Laško. — Vlada v Krimu je oklicala, daje začela snažiti in čediti te kraje, kjer je mrtvih pokopanih na kupe in je bilo nadlog mnogoverstnih na cente. Ker pa že sili mnogo ljudi v te kraje, ali jih ogledavat iz zgolj radovednosti ali obiskavati grobe mrtvih, je vsem vradnijam na mejah naročeno, naj povedó vsakemu, da sedaj, ko še vse križem leži, ni čas za to pot. — Vojska sevastopoljska je prizadjala rusovski vladi vsaki mesec 144 milijonov frankov, tedaj vsako uro 200.000 fr., — Turčiji vsaki mesec 45 mil. frankov, tedaj vsako uro 62.500 fr., — Francozom vsaki mesec 90 mil. fr., vsako uro tedaj 125.000 fr., — Angležem zavolj mornarstva in udinjanih ptujih čét ravno toliko, — vsem skupaj tedaj vsaki mesec 396 mil. frankov ali vsako uro 512.000. — Mnogo Boljarjev v Moldavi in Valahii vse žile napenja, da se zedinite te deželi v eno deržavo z enim glavnim mestom pod enim knezom, ki naj bo iz kake ptuje vladne hiše, le iz nobene sosednih deržav ne. Ali jim bo obveljalo, se ne vé. — Na južnem Francozkem so unidan zaperli spet mnogo cesarju Napoleonu in njegovi vladi nevarnih oseb, in nektre celo iz višjih stanov. — Cesar Napoleon je oklicati dal osnovo namestnega vladarstva (Regentschaft), ktere ga poglavitni razdelki so sledeči: cesarjevič je polnoleten z 18 leti; cesarica je namestna vladarica, ako ne določi cesar drugač; dokler tako vlada, se ne smé omožiti; ako ni cesarice ali če je cesar drugač sklenil, nastopi po postavnem redu dednega nasledstva kak princ iz te rodovine namestno vladarstvo; svetovavcov namestnega vladarstva je pet. — Vsaki dan je gotovše, da se bote angležka in amerikanska vlada spet sprijaznile in da za vès razpor bo le poslanec angležki Krampton terpeti mogel.

\*) Res, da siromakov je povsod dosti, pa vémo tudi, da se miloserčnih ljudi tudi nikjer ne manjka, ki milovanja vrednim radi pomagajo, ako se le prosijo pomoči; vémo tedaj, da se bojo usmiliti siromakov Semčanov! Ko bi pač tisti, ki ptujim revežem nikoli nič ne dajo z izgovorom: „saj imamo dosti domačih“, stegnili dobrotljivo roko tudi do daljnih revnih bratov, kmali bi se nabralo dokaj milodarov.

\*\*) Bomo drugi pot.

Vred.